

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว มาตรา ๗๒ กำหนดให้รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน (๑) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (๔) จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และอื่น ๆ มาตรา ๗๓ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด มาตรา ๗๕ กำหนดให้รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ โดยรัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ ประเภทต่าง ๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน รวมถึงมาตรา ๗๖ กำหนดให้รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งส่วนราชการ ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

๑.๒ เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมีทิศทางและเป็นระบบ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ฉบับนี้จึงได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องและยึดโยงกับ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ซึ่งมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศให้มีความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” อันเป็นกรอบสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาภาคการเกษตรและสหกรณ์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาว

๑.๓ นอกจากนี้ ยังเป็นไปตามทิศทางการพัฒนาตาม (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก คือ “เศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้น อย่างทั่วถึง และยั่งยืน” และกำหนดวิสัยทัศน์ของแผน คือ การเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการซ่อมและเสริมรากฐานให้มั่นคงควบคู่ไปกับการสร้างความพร้อมและโอกาสสำหรับอนาคต ประกอบกับทิศทาง (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาภาคการเกษตร คือ “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกษตรไทยสู่เกษตรสมัยใหม่ที่มั่นคง ปลอดภัย และแข่งขันได้ ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม” โดยมุ่งปรับโครงสร้างภาคการเกษตรจากการผลิตเชิงปริมาณสู่การผลิตที่เน้นประสิทธิภาพ มูลค่าเพิ่มและความยั่งยืน ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก สภาพภูมิอากาศ เทคโนโลยีดิจิทัล และโครงสร้างประชากร อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ และ (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕

ยังอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามขั้นตอนของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ฉบับนี้ จึงอ้างอิงกรอบแนวทางตามร่างดังกล่าวเป็นหลัก และจะมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนที่ได้รับความเห็นชอบอย่างเป็นทางการต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ และคงไว้ซึ่งความสอดคล้องเชิงยุทธศาสตร์ในทุกระดับ

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนฯ โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
- ๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก)
- ๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- ๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- ๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๓) ประเด็นการเกษตร (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม เป็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความสอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ในการพัฒนาประเทศที่เป็นปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับผลิตภัณท์มวลรวมภายในประเทศสาขาเกษตร และเพิ่มผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร การยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ตลอดจนการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน การดำเนินการมุ่งเน้นการปรับโครงสร้างภาคเกษตรจากการผลิตเชิงปริมาณไปสู่การผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณท์เกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง โดยอาศัยศักยภาพด้านอัตลักษณ์พื้นถิ่น ความหลากหลายทางชีวภาพ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ตลอดจนการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างครบวงจร ตั้งแต่กระบวนการผลิต การแปรรูป การตลาด การบริโภค ไปจนถึงระบบโลจิสติกส์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความเชื่อมโยงอย่างบูรณาการ ทั้งนี้ แผนดังกล่าวมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การสร้าง

โอกาสและความเสมอภาคทางสังคม การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมุ่งหมายให้การพัฒนาภาคเกษตรเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืนในระยะยาวประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ซึ่งครอบคลุมสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะพื้นที่ สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย สินค้าศิลปาชีพ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ รวมถึงสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และพืชผลเกษตรและผลไม้เขตร้อน โดยการนำจุดเด่นของอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง รวมทั้งสินค้าที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งมีความโดดเด่นจากทำเลที่ตั้งในเขตโซนร้อน และความหลากหลายของผลผลิตทางการเกษตรของไทยในแต่ละพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ และนำมาผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญานวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอรวมถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูกาล ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า สร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น รวมถึงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกษตรอัตลักษณ์ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์แต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในระดับประเทศ และเพื่อการส่งออกไปยังตลาดโลก

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น และผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น ผ่านการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย โดยมีกรอบการค้าระหว่างประเทศ และแนวโน้มความต้องการการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารที่ปลอดภัย ที่ทำให้การผลิตสินค้าเกษตรและอาหารต้องมีการปรับตัวให้เข้าสู่ระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยของอาหาร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่ที่มีคุณภาพและความปลอดภัย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรอง ได้แก่

(๑) สินค้าเกษตรที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ (๒) สินค้าอินทรีย์ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีคุณภาพและความปลอดภัย ภายใต้ดัชนีความมั่นคงทางอาหาร (อันดับของโลก ภายในปี ๒๕๗๐/ ๒๕๗๕/ ๒๕๘๐)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในสินค้าเกษตรและอาหาร และสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลผลผลิตเกษตรปลอดภัย สถาบันเกษตรกรและเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน รวมถึงการพัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร ตลอดจนพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้เข้าถึงแหล่งทุน และสามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานที่เป็นขั้นพื้นฐานตามหลักการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร และพัฒนาต่อยอดไปจนถึงมาตรฐานขั้นสูง เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า พร้อมทั้งดูแลการผลิตอาหารภายใต้มาตรฐานความปลอดภัยและการคุ้มครองผู้บริโภคและการค้าระดับสากล

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัยเพื่อสุขภาวะและโภชนาการที่เหมาะสม พัฒนาระบบฐานข้อมูลสินค้าด้านเกษตรปลอดภัย รวมถึงการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ ควบคู่กับการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น รวมทั้งวิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพ ซึ่งจะให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยกระบวนการทางชีวภาพ เพื่อนำไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง ภายใต้ระบบการผลิตที่คำนึงถึงการทำเกษตรที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกษตรชีวภาพ ปลอดภัย และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด การจดทะเบียนดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนการเชื่อมโยงไปสู่ภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ มีการยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการ วิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็กบนฐานทรัพยากรชีวภาพ ตลอดจนมีการใช้ฐานจากการทำเกษตรกรรมยั่งยืน

ซึ่งเป็นระบบการผลิตที่คำนึงถึงระบบนิเวศ สภาพแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์ และต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรชีวภาพ ตลอดจนสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของ สภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภท โภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มจาก ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๔) ส่งเสริมการทำตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จาก เกษตรชีวภาพ ประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย โดยใช้โอกาสจากความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน ที่หันมาใส่ใจสุขภาพ และการรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการพัฒนา ระบบฐานข้อมูลด้านเกษตรชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ตลอดจนมีการสนับสนุนต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรขั้นสูงที่มี คุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการ แปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่เกษตรกรและ สถาบันเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และ ภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร รวมทั้งการผลักดันเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์ คุณภาพสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป อาทิ บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ ควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย ติดตามผลิตภัณฑ์ระหว่างขนส่ง และยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น รวมทั้ง ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์ม หรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาศักยภาพ การผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการใช้และการเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบ ข้อมูลสำหรับวางแผนการผลิต เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ ที่สามารถนำองค์ความรู้ไป ประยุกต์ใช้พัฒนาไปสู่รูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/
อัจฉริยะเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ
(เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต อาทิ เกษตรแม่นยำ เกษตรในร่ม และเกษตรแนวตั้ง เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และทดแทนแรงงานภาคเกษตรที่ลดลงและเข้าสู่สังคมสูงอายุ

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่าง ๆ เพื่อการวางแผนการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ โดยการถ่ายทอดและสนับสนุนให้เข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกรในราคาที่สามารถเข้าถึงได้ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มผลิตภาพการผลิต เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในเชิงมูลค่าและปริมาณต่อพื้นที่สูงสุด และทดแทนการผลิตดั้งเดิม

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

มีเป้าหมายเพื่อให้ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น ผ่านการสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและภาคเกษตรให้สามารถปรับตัวไปสู่กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สัดส่วนของจำนวนสถาบันเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน ได้แก่ (๑) สหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งระดับ ๑ และ ๒ (๒) วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในระดับดี และ (๓) กลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งระดับ ๑ และ ๒ ต่อจำนวนสถาบันเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งหมด (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนการสร้างมูลค่าและความมั่นคงอาหาร อาทิ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ การคุ้มครองที่ดินทางการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชน

อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร เพื่อนำมาวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตร และนำไปสู่การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยสร้างความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการให้เกิดขึ้นในระดับครัวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ สนับสนุนให้ชุมชนทำการเกษตรของท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน ลดการพึ่งพาอาหารจากภายนอก ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งการมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง การติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหารและผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูลอุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม และข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร รวมทั้งการพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย และกลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน อาทิ เสถียรภาพราคาสินค้า ภาวะเปียบ การค้าระหว่างประเทศ ภัยพิบัติธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงอาหาร โดยกำหนดมาตรการรองรับ มาตรการเตือนภัย มาตรการการปรับตัว ระบบสำรองอาหารในภาวะวิกฤต และการประกันความเสี่ยงให้ทันกับสถานการณ์ รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ และสนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น เพื่อยกระดับการพัฒนาเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความเข้มแข็ง ตลอดจนการให้มีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการพัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งในส่วนของปัจจัยการผลิต เทคโนโลยีการเกษตร เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่รองรับกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ โดยใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการผลิตและยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

๖) พัฒนาคูณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกย่องการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค รวมทั้งจัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่าง ๆ โดยการใช้สื่อแบบดั้งเดิมและบนอินเทอร์เน็ตทั้งในและต่างประเทศ การจัดนิทรรศการและงานแสดงสินค้า การรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าหรือเรื่องราวของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ และการสร้างตราสินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับระดับสากล รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและแนวคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อการใช้งาน ความต้องการของผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนยกระดับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในและต่างประเทศตลอดห่วงโซ่การผลิต

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า รวมทั้งการพัฒนาด้านโลจิสติกส์การเกษตร เพื่อลดการสูญเสียระหว่างการขนส่งลดขั้นตอนและระยะเวลาในการส่งสินค้า ตลอดจนเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

๒.๓ (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

สืบเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กำลังจะสิ้นสุดระยะเวลาการบังคับใช้ในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๗๐ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้ดำเนินการยกร่างกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เพื่อเป็นแผนระดับ ๒ ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศให้มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๔ จัดทำขึ้นภายใต้สถานการณ์โลกและภายในประเทศที่มีความผันผวนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด และความท้าทายด้านภูมิรัฐศาสตร์และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาจากการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สู่การจัดโครงสร้างพื้นฐานและกลไกเชิงระบบภายใต้แนวคิดหลัก (Theme) คือ “การเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการซ่อมและเสริมรากฐาน เพื่อสร้างอนาคต” ทั้งนี้ ปัจจุบันยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการจัดทำแผนให้แล้วเสร็จ เพื่อให้แผนพัฒนาฯ ดังกล่าวเป็นแผนที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (สศช.) จึงได้กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบรรณข้อมูล ข้อเสนอแนะ และสร้างแนวร่วมในการขับเคลื่อนประเทศสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในระยะต่อไป โดยสรุปสาระสำคัญของ (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

๑. วัตถุประสงค์

เศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้น อย่างทั่วถึง และยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพการเติบโตที่ลดความเปราะบางและไม่เพิ่มความเหลื่อมล้ำ ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาหลัก ดังนี้

๑) เศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้น จากการยกระดับผลิตภาพการผลิตและบริการผ่านการลงทุนในเทคโนโลยีและนวัตกรรม การยกระดับคุณภาพและทักษะฝีมือแรงงาน และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ

๒) ประชาชนมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึงความเหลื่อมล้ำลดลงในทุกมิติ โดยประชาชนทุกกลุ่มมีโอกาสในการทำงาน มีรายได้ที่มั่นคง และเข้าถึงระบบสวัสดิการอย่างเป็นธรรม

๓) เศรษฐกิจเติบโตอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เกิดสมดุลและการพัฒนาที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวมระหว่างการผลิตทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๒. ธีมการพัฒนา (Theme)

การเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการซ่อมและเสริมรากฐานให้มั่นคง ควบคู่ไปกับการสร้างความพร้อมและโอกาสสำหรับอนาคต ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มความพร้อมของประเทศในการรับมือกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนการเจริญเติบโตของประเทศให้มีคุณภาพมีส่วนร่วมและยั่งยืนต่อไป

๓. หลักคิณำทาง (Guiding Principles) : ประกอบด้วย ๔ ประการ ดังนี้

๑) การมุ่งยกระดับผลิตภาพของประเทศ (Productivity)

๒) การสร้างประโยชน์อย่างทั่วถึงแก่ประชาชน (Inclusivity)

๓) การเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ

๔) การสร้างภูมิคุ้มกันและความมั่นคง (Immunity) ให้สามารถรองรับต่อความผันผวนและแรงปะทะจากภายนอก โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างความสามารถในการแข่งขัน ความร่วมมือระหว่างประเทศ และการพึ่งพาตนเอง

ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดลำดับของสิ่งที่จะต้องดำเนินการ

๔. เสาหลักการพัฒนา ดังนี้

เสาหลักที่ ๑ : การพลิกโฉมโครงสร้างเศรษฐกิจ (Transform the Economy)

เสาหลักที่ ๒ : การปฏิรูปภาครัฐ (Reform the Public Sector)

เสาหลักที่ ๓ : การยกระดับทุนมนุษย์ (Upgrade Human Capital)

เสาหลักที่ ๔ : การบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Sustain Resources and the Environment)

เสาหลักที่ ๕ : การถ่ายทอดและลงทุนในวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม (Transfer and Invest in Research, Technology and Innovation)

๒.๔ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีนายอนุทิน ชาญวีรกูล นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๘ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑) การปรับโครงสร้างและยกระดับภาคเกษตรกรรม (Structural Transformation) มุ่งเน้นการเปลี่ยนผ่านภาคการเกษตรไทยให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก

๑.๑) การเปลี่ยนจาก “ปริมาณ” ไปสู่ “มูลค่า” : วางรากฐานเพื่อยกระดับการผลิตที่เน้นมูลค่าเพิ่มแทนการผลิตเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว

๑.๒) การขับเคลื่อนเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) : นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มผลิตภาพ ลดความเสี่ยงจากความผันผวนของภัยธรรมชาติ และสร้างมาตรฐานความปลอดภัยของอาหารให้เป็นที่ยอมรับ

๑.๓) การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ : ส่งเสริมวิถีเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเตรียมความพร้อมเกษตรกรสู่การเป็น “เกษตรกรรุ่นใหม่” ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

๒) นโยบายเศรษฐกิจเกษตรและการคุ้มครองผู้ผลิต มุ่งเน้นการสร้างรายได้ที่มั่นคงและแก้ปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

๒.๑) การบริหารจัดการราคาสินค้าเกษตร : รักษาระดับราคาผลิตผลให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ควบคู่กับการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้แก่เกษตรกรและชุมชน

๒.๒) การลดรายจ่ายด้วยพลังงานทางเลือก : สนับสนุนการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Cell) ในกิจกรรมทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายได้สุทธิ

๒.๓) มาตรการโต้ตอบและรองรับผลกระทบทางการค้า : ดำเนินการเชิงรุกเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการภาษีของต่างประเทศ (โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา) การสกัดกั้นการสวมสิทธิ์ถิ่นกำเนิดสินค้า และการป้องกันการทุ่มตลาดสินค้าเกษตรจากต่างประเทศ

๓) การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันและความยั่งยืนในพื้นที่เกษตร

๓.๑) มาตรการแก้ปัญหา PM ๒.๕ : กำหนดมาตรการห้ามนำเข้าสินค้าเกษตรที่มีกระบวนการผลิตจากการเผาในประเทศเพื่อนบ้าน และเข้มงวดกับการลดการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมภายในประเทศ

๓.๒) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ : พัฒนาระบบน้ำให้มีคุณภาพและเพียงพอต่อการประกอบเกษตรกรรม พร้อมทั้งเร่งพัฒนาเครื่องมือเตือนภัยพิบัติในพื้นที่เสี่ยงเพื่อลดความสูญเสียของเกษตรกร การจัดการที่ดินทำกิน: บริหารจัดการที่ดินรัฐเพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงสิทธิ์ในการทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

๔) การพัฒนาศักยภาพมนุษย์และเทคโนโลยีดิจิทัล

๔.๑) การเพิ่มทักษะ (Reskill/Upskill) : ใช้กลไกความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเพิ่มทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงนวัตกรรมในราคาที่ยอมรับได้

๔.๒) การพัฒนารัฐบาลดิจิทัล : บูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานราชการเพื่ออำนวยความสะดวกและให้บริการแก่เกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส

๕) การสืบสานและต่อยอดงานพัฒนาตามแนวพระราชดำริ

๕.๑) ความยั่งยืนของทรัพยากร : รัฐบาลให้ความสำคัญกับการสืบสานและต่อยอดโครงการพระราชดำริ เพื่อเป็นแนวทางหลักในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๒.๕ (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

๑) วิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกษตรไทยสู่เกษตรสมัยใหม่ที่มั่นคง ปลอดภัย และแข่งขันได้ ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

๒) ประเด็นการพัฒนา แบ่งออกเป็น ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : ยกระดับการผลิตสู่เกษตรอัจฉริยะ ปลอดภัย และยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยแปรรูปและการตลาด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : การพัฒนาระบบนิเวศทางการเกษตรเพื่อความมั่นคง

๓) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๓.๑) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔.๕ ต่อปี

๓.๒) ผลผลิตการผลิตของภาคเกษตร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑.๒ ต่อปี

๓.๓) ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้น อยู่ที่ระดับ .... ภายในปี ๒๕๖๕

๓.๔) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร ไม่ต่ำกว่า .... บาท/ครัวเรือน ภายในปี ๒๕๖๕

๔) ประเด็นการพัฒนา/เป้าหมาย/แนวทางการพัฒนา/ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย : เกษตรกรสามารถบริหารจัดการด้านการเกษตรของตนเองได้ มีรายได้ที่มั่นคง และสถาบันเกษตรกรเป็นกลไกทางธุรกิจที่เข้มแข็ง

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาทักษะให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง
- ๒) พัฒนาและยกระดับผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
- ๓) สนับสนุนการเข้าถึงปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
- ๔) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑) ผลผลิตภาพแรงงานภาคการเกษตร (มูลค่า GDP ภาคเกษตร/จำนวนแรงงานภาคเกษตร) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ ..... ต่อปี

๒) สหกรณ์มีความเข้มแข็งระดับ ๑ และ ๒ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๕ ภายในปี ๒๕๗๕

๓) วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในระดับดี ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ภายในปี ๒๕๗๕

๔) กลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งในระดับที่ ๑ และ ๒ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐

ภายในปี ๒๕๗๕

๕) จำนวนผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร เพิ่มขึ้นอย่างน้อยกว่าปีละ .... ราย

๖) เกษตรกรได้รับสิทธิทำประโยชน์ในที่ดิน จำนวน ..... รายต่อปี

๗) สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินเกษตรกรลดลง ลดลงร้อยละ .... ภายในปี ๒๕๗๕

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : ยกระดับการผลิตสู่เกษตรอัจฉริยะ ปลอดภัย และยั่งยืน

เป้าหมาย : มีระบบการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Smart Agriculture) สร้างผลผลิตที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยสูง (Safety) และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรักษาสีงแวดล้อม (Sustainability)

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- ๒) ยกระดับกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร
- ๓) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
- ๔) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุปสงค์และอุปทาน
- ๕) ยกระดับมาตรฐานและพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับสินค้าเกษตรและอาหาร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑) พื้นที่การเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ... ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด

๒) พื้นที่การเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ .... ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด

๓) อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ... ต่อปี

๔) ผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ... ต่อปี

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยการแปรรูปและการตลาด (Value-Added) เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก

แนวทางการพัฒนา

- ๑) ยกระดับการแปรรูปสินค้าเกษตรจากขั้นต้นสู่อุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าสูง
- ๒) การตลาดเชิงรุก
- ๓) พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเอกลักษณ์ไทย

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- ๑) อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและอาหาร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ... ต่อปี
- ๒) สัดส่วนของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมด / มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ / มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกินดุล เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ... ต่อปี

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : การพัฒนาระบบนิเวศทางการเกษตรเพื่อความมั่นคง

เป้าหมาย : ภาคการเกษตรใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โครงสร้างพื้นฐานครอบคลุม และประสิทธิผลมั่นคงทางด้านอาหาร

- ๑) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒) การสร้างความมั่นคงด้านอาหาร
- ๓) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตรครบวงจร
- ๔) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการเกษตร
- ๕) การส่งเสริมและต่อยอดการวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร
- ๖) การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ
- ๗) การพัฒนาภาวะเทียบให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตร
- ๘) ควบคุมดูแลการลักลอบนำเข้าและการสวมสิทธิ์สินค้าเกษตรอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- ๑) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางการเกษตรลดลง ร้อยละ .... ภายในปี ๒๕๗๕
- ๒) พื้นที่เกษตรเข้าถึงแหล่งน้ำชลประทานเพิ่มขึ้น (รวมนอกและในเขตชลประทาน) จำนวน ... ไร่ ภายในปี ๒๕๗๕
- ๓) พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ไม่น้อยกว่า ..... ล้านไร่ ภายในปี ๒๕๗๕
- ๔) สัดส่วนงานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรที่มีการนำไปใช้ประโยชน์เทียบกับงานวิจัยที่แล้วเสร็จ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ต่อปี
- ๕) ความไม่มั่นคงทางอาหารในระดับบุคคลลดลง น้อยกว่าร้อยละ .... ในปี ๒๕๗๕

๒.๖ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ร้อยเอกธรรมนัส พรหมเผ่า รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบนโยบายการขับเคลื่อนงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๒.๖.๑ วิสัยทัศน์และภารกิจหลักในระยะเร่งด่วน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มุ่งเน้นการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการสร้างความมั่นคงด้านรายได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ได้กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศตามนโยบายของรัฐบาลใน ๔ มิติสำคัญ ประกอบด้วย

- ๑) ด้านเศรษฐกิจ : มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหารายได้เกษตรกรตกต่ำและภาระหนี้สินครัวเรือนโดยถือเป็นวาระเร่งด่วนเพื่อฟื้นฟูเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้กลับคืนสู่ภาวะปกติ
- ๒) ด้านสังคม : เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัวและชุมชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดรวมถึงอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง
- ๓) ด้านความมั่นคง : บูรณาการการทำงานเพื่อป้องกันการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมายและการค้าผิดกฎหมายตามแนวชายแดน พร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทหน่วยงานความมั่นคงในการสนับสนุนภารกิจพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน

๔) ด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : ปรับปรุงระบบบริหารจัดการน้ำและระบบเตือนภัยให้มีมาตรฐานสากล เพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ที่มีความรุนแรงและคาดการณ์ได้ยาก

๒.๖.๒ หลักการปฏิบัติงานและนโยบายขับเคลื่อนภาคการเกษตร

มีนโยบายสำคัญที่มุ่งมั่นที่จะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ และดำเนินงานตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง และสานต่อนโยบายเดิม ๖ นโยบายและเร่งขับเคลื่อน ๓ นโยบายเร่งด่วน ดังนี้

๑) สานต่อนโยบายเดิม

๑.๑) เร่งรัดการจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร

- ขยายผลการยกระดับเอกสารสิทธิให้เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน

๑.๒) ยกระดับศักยภาพของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง

- ส่งเสริมเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรครบวงจร

๑.๓) บริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

- บริหารจัดการทั้งน้ำท่วม น้ำแล้ง และการเติมน้ำในเขื่อน

๑.๔) จัดการทรัพยากรทางการเกษตร

- การทำเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green)

- วางแผนและมีมาตรการเชิงรุก เมื่อประสบภัยพิบัติ

๑.๕) ยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

- การผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตรงกับความต้องการของตลาด

๑.๖) การทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน

-ปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมาย

๒) การขับเคลื่อนนโยบายเร่งด่วน

๒.๑) สร้างรายได้

- ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังเป็นข้าวโพดเลี้ยงสัตว์/พืชตระกูลถั่ว

- สร้างรายได้จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

๒.๒) สร้างตลาด

- ขยายตลาดสินค้าเกษตรทั้งในประเทศและต่างประเทศ

- เชื่อมโยงสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์กับการท่องเที่ยว

๒.๓) สร้างโอกาส

- ยกระดับทักษะทั้ง Reskill และ Upskill ของเกษตรกรให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

๒.๗ เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕

๒.๘ ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๒.๙ ยุทธศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาภาคเกษตรเขตพัฒนาเศรษฐกิจ

ฯลฯ

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ

ทิศใต้ ติดต่อกับ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ

๓) สภาพพื้นที่ (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดิน)

๔) ลักษณะดิน (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดิน)

๕) สภาพการใช้ที่ดิน (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดิน/กรมป่าไม้)

๑.๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศ

๑) ฤดูกาล (ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยา)

๒) ปริมาณน้ำฝน (ข้อมูล ๑๐ ปี)

ตารางที่..... ปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕.... - ๒๕....

ปี	ปริมาณน้ำฝน (มม.)

ที่มา.....

๓) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ (ข้อมูล ๑๐ ปี)

ตารางที่..... อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด ปี ๒๕.... - ๒๕....

ปี	อุณหภูมิ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี

ที่มา.....

๑.๑.๓ แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คลอง บึง (ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัด/ทส.)

๑) แม่น้ำ

๒) คลอง

๓) บึง

ฯลฯ

๑.๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เช่น ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ (ที่มา : ที่ทำการปกครอง จังหวัด/ทส.)

- ๑) ป่าสงวนแห่งชาติ
- ๒) อุทยานแห่งชาติ
- ฯลฯ

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

ตารางที่..... การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัด

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	ที่ว่าการอำเภอห่าง จากศาลากลาง จังหวัด (กม.)	จำนวน				
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/ เมือง/ตำบล	อบต.	ชุมชน
๑..								
๒..								
....								
รวม								

ที่มา.....

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

ตารางที่..... จำนวนประชากรของจังหวัด.....

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม ประชากร (คน)	จำนวน ครัวเรือน
๑..				
๒..				
....				
รวม				

ที่มา.....

๑.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

- ๑.๓.๑ แรงงานทั้งในและนอกภาคการเกษตร (สำนักงานแรงงานจังหวัด)
- ๑.๓.๒ การศึกษา (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด)
- ๑.๓.๓ ศาสนา (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด)
- ๑.๓.๔ อื่น ๆ

๑.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๑.๔.๑ การคมนาคมขนส่ง (ที่มา : .....

๑.๔.๒ ไฟฟ้า (ที่มา : .....

๑.๔.๓ ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด (โปรดทำเครื่องหมาย)

มีด่าน สุลกากร ที่ตั้ง..... ประเภท.....(ด่านชายแดน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน คนเดินเท้า อื่นๆ)

ตรวจพืช ที่ตั้ง..... มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ไม่มี มี ที่ตั้งสถานกักกันพืช ไม่มี มี

ตรวจประมง ที่ตั้ง..... มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ไม่มี มี ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์น้ำ ไม่มี มี

ปศุสัตว์ ที่ตั้ง..... มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ไม่มี มี ที่ตั้งด่านกักกันสัตว์ ไม่มี มี

๑.๔.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

๑.๕.๑ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป (ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัด)

๑.๕.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด..... (GPP) ๑๖ สาขา (ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัด)

๑.๖ ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านสังคม การท่องเที่ยว แรงงาน วัฒนธรรม

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ คราวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร

ตารางที่..... จำนวนคราวเรือนเกษตรกรและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัด.....

อำเภอ	จำนวนคราวเรือน	จำนวนคราวเรือนเกษตรกร	ร้อยละจำนวน คราวเรือนเกษตรกร/ คราวเรือนทั้งหมด	จำนวนแรงงาน ภาคเกษตร (ราย)
รวม				

ที่มา.....

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตารางที่..... การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัด.....

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร								รวมพื้นที่ทำการเกษตร	
		ที่นา		ไม้ผล/ไม้ยืนต้น		พืชไร่/พืชผัก/ไม้ดอก		เกษตรอื่นๆ			
		จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่ทั้งหมด
รวม											

ที่มา.....

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน (ที่มา : .....

๒.๓.๒ แหล่งน้ำอื่นๆ

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต.....

ตารางที่..... ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต.....

ชนิดพืช	จำนวน เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่ เก็บเกี่ยวได้ (กิโลกรัม)	ผลผลิตเฉลี่ย/ เนื้อที่เก็บเกี่ยว (กิโลกรัม)	ราคาเกษตรกร ขายได้เฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)

ที่มา.....

๒.๔.๒ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด ปี.....

ตารางที่..... ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด ปี.....

ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	ข้อมูลผลผลิต		ราคาเฉลี่ย (บาท/หน่วย)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
			จำนวน	หน่วยนับ		

ที่มา.....

๒.๔.๓ ด้านการประมงของจังหวัด ปี.....

ตารางที่..... ด้านการประมงของจังหวัด ปี.....

ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	พื้นที่การเลี้ยง		ผลผลิต (กิโลกรัม)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
		จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวนบ่อ (บ่อ)			

ที่มา.....

๒.๔.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ตารางที่..... ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ชนิดสินค้า	หน่วยนับ	จำนวนปริมาณผลผลิต
ด้านพืช		
...		
ด้านสัตว์		
...		
ด้านประมง		
...		

ที่มา.....

๒.๔.๕ ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัด

ตารางที่..... ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

รูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืน	จำนวนพื้นที่			เกษตรกร (ราย)
	แปลง	ฟาร์ม	ไร่	
เกษตรอินทรีย์				
...				
วนเกษตร				
...				
เกษตรทฤษฎีใหม่				
...				
เกษตรผสมผสาน				
...				
เกษตรธรรมชาติ				
...				

ที่มา.....

๒.๔.๖ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่..... ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	จำนวนพื้นที่ เกษตรกร (ราย)			เกษตรกร (ราย)
	แปลง	ฟาร์ม	ไร่	
GAP				
...				
เกษตรอินทรีย์				
...				
พื้นที่การรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)				
...				
อื่นๆ				
...				

ที่มา.....

๒.๔.๗ สินค้า OTOP ของจังหวัด

ตารางที่..... สินค้า OTOP ๑๐ อันดับแรกของจังหวัด

สินค้า	กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต	แหล่งรับซื้อวัตถุดิบ	การสนับสนุนของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์
๑....			
...			
๑๐...			

ที่มา.....

๒.๔.๘ การเพาะปลูกและผลผลิตเกี่ยวกับรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

ตารางที่..... ข้อมูลการเพาะปลูกและร้อยละผลผลิตเกี่ยวกับรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

หน่วย : ร้อยละ

ชนิดสินค้า	ปี ๒๕..												ปี ๒๕..											
	ม ค	ก พ	มี ค	เม ย	พ ค	มิ ย	ก ค	ส ค	ก ย	ตค	พย	ธ ค	ม ค	ก พ	มี ค	เม ย	พ ค	มิ ย	ก ค	ส ค	ก ย	ตค	พย	ธ ค
พืชไร่																								
๑.จำนวนปี																								
ช่วงเวลาการเพาะปลูก																								
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)										๕๐	๕๐											๕๐	๕๐	
พืชผัก																								

ที่มา.....

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่..... ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

อำเภอ	สหกรณ์การเกษตร		สหกรณ์ออมทรัพย์		สหกรณ์....	
	สหกรณ์ (จำนวน)	สมาชิก (ราย)	สหกรณ์ (จำนวน)	สมาชิก (ราย)	สหกรณ์ (จำนวน)	สมาชิก (ราย)
๑...						
๒...						
รวม						

ที่มา.....

๒.๕.๒ กลุ่มเกษตรกรจังหวัด.....

ตารางที่..... จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัด..... ปี ๒๕....

อำเภอ	กลุ่มเกษตรกร		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
รวม								

ที่มา.....

๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัด

ตารางที่..... จำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัด

อำเภอ	ด้านอาสาสมัครเกษตรกร														หมายเหตุ	
	เกษตรและสหกรณ์	ฝนหลวง	บัญชี	ประมง	ปศุสัตว์	หมอดิน	เกษตรหมู่บ้าน	สหกรณ์	ชลประทาน	เศรษฐกิจการเกษตร	ปฏิรูปที่ดิน	ขานาชั้นน้ำ	ยางพารา	อื่นๆ		
รวม																

ที่มา.....

๒.๗ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จังหวัด

ตารางที่..... จำนวน ศูนย์ ศพก. แยกรายอำเภอ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัด	ที่ตั้ง	เกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก	สินค้าหลัก
๑.			
๒.			
๓.			

ที่มา.....

๒.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูล Smart Farmer, Young Smart Farmer, แหล่งแปรรูป, แหล่งกระจายสินค้า ฯลฯ

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกจังหวัด ที่จะมีผลกระทบต่อพัฒนาการด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ เช่น

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

ซึ่งจะวิเคราะห์ว่ามี จุดแข็ง จุดอ่อน อย่างไรในปัจจุบันทั้ง ๗ ประการ ประกอบด้วย

๑. กลยุทธ์ (Strategy)
๒. โครงสร้างขององค์กร (Structure)
๓. ระบบการปฏิบัติงาน (System)
๔. บุคลากร (Staff)
๕. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)
๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)
๗. ค่านิยมร่วม (Shared Values)

ตัวอย่าง : ตารางที่..... การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

๗-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength) (ตัวอย่าง)	จุดอ่อน (Weakness) (ตัวอย่าง)
กลยุทธ์ (Strategy)	๑. มีระบบชลประทานครอบคลุมพื้นที่จังหวัด ๒. สภาพพื้นที่จังหวัดเหมาะกับการทำ การเกษตร	๑. ขาดการบำรุงรักษาแหล่งน้ำที่ดี ๒. พื้นที่ใช้ประโยชน์ไม่ตรงเป้าหมาย
โครงสร้างขององค์กร (Structure)	ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบ อาชีพเกษตรกรรม	ขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง
ระบบการปฏิบัติงาน (System)	๑. มีการทำการเกษตรหลากหลาย รูปแบบ ๒. ใช้เทคโนโลยีทดแทนแรงงาน	๑. เกษตรกรยังมีการใช้สารเคมีเป็นจำนวนมากเพิ่มขึ้น ๒. พึ่งพาธรรมชาติ
บุคลากร (Staff)	๑. เกษตรกรมีการประกอบอาชีพ เกษตรกรรมมานาน ๒. มี Smart Farmer	๑. เกษตรกรไม่มีความรู้ในเรื่องวางแผน การ ผลิต การตลาด การบริหารจัดการผลผลิต ๒. ไม่มีกำลังใจในการทำ การเกษตร
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)	เกษตรกรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ในอาชีพของตนเอง	๑. เกษตรกรขาดการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ๒. ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
รูปแบบการบริหาร จัดการ (Style)	๑. มีผู้นำเกษตรกรในพื้นที่ ๒. ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนด แนวทางพัฒนาในพื้นที่	เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารล่าช้า ขาด การประสานกันในพื้นที่
ค่านิยมร่วม (Shared Values)	มีประเพณีลงแขก	๑. คนรุ่นใหม่ไม่สนใจอาชีพเกษตร ถ้าหลัง ไม่มีเกียรติ ๒. ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงแนวคิด ยึดถือความคิด แบบเดิมๆ

ตัวอย่าง : การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

๑. ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครอง เสถียรภาพด้านการเมือง ความร่วมมือระหว่างประเทศ
๒. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงาน ภาวะทางเศรษฐกิจ
๓. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยม การบริโภคอุปโภค
๔. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ
๕. ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ
๖. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ

ตัวอย่าง : ตารางที่..... การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

โอกาส (Opportunity) (ตัวอย่าง)	อุปสรรค (Threats) (ตัวอย่าง)
ด้านการเมือง <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ - การกำหนดมาตรการควบคุมในสินค้าเกษตรบางชนิด	<ul style="list-style-type: none"> - ความไม่มั่นคงทางการเมือง - การก่อการร้าย
ด้านเศรษฐกิจ <ul style="list-style-type: none"> - การปรับตัวราคาข้าวหอมมะลิสูงขึ้น - การปรับโครงสร้างหนี้	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าแรงงานสูง - ต้นทุนการผลิตสูง
ด้านสังคม <ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริโภคนิยมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น - การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานเกษตรเป็นผู้สูงอายุ - คนรุ่นใหม่ไม่สนใจอาชีพเกษตร
ด้านเทคโนโลยี <ul style="list-style-type: none"> - Agri-map - โดรน	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบขนส่งมีไม่ครบวงจรครอบคลุมทั่วพื้นที่จังหวัด - เทคโนโลยีไม่ทันสมัย ล้าหลัง
ด้านกฎหมาย <ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค - กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานที่กำกับดูแลด้านอาหารปลอดภัยไม่เพียงพอ - กฎหมายการจ้างงาน
ด้านสิ่งแวดล้อม <ul style="list-style-type: none"> - ชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน - สภาพภูมิอากาศเหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> - ภัยธรรมชาติเกิดขึ้นบ่อย - การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ

ตัวอย่าง : การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

ตารางที่..... TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

<p>ปัจจัยภายใน</p> <p>ปัจจัยภายนอก</p>	<p>S จุดแข็ง (ภายใน)</p> <p>๑. ระบบชลประทานครอบคลุมพื้นที่จังหวัด</p> <p>๒. ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม</p>	<p>W จุดอ่อน (ภายใน)</p> <p>๑. เกษตรกรยังมีการใช้สารเคมีเป็นจำนวนมาก</p> <p>๒. เกษตรกรไม่มีความรู้ในเรื่องการวางแผนการผลิต การตลาด การบริหารจัดการการผลิต</p>
<p>O โอกาส (ภายนอก)</p> <p>๑. นโยบายระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่</p> <p>๒. ผู้บริโภคนิยมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น</p>	<p>SO</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>S_{๑,๒}O_{๑,๒} - ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์แบบแปลงใหญ่</p>	<p>WO</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>W_๑O_๑ - พัฒนาเกษตรกร</p>
<p>T ภัยคุกคาม (ภายนอก)</p> <p>๑. ต้นทุนการผลิตสูง</p> <p>๒. ภัยธรรมชาติเกิดขึ้นบ่อย</p>	<p>ST</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>S_๑T_๒ - สร้างระบบเตือนภัยด้านการเกษตร</p> <p>S_๒T_๑ - ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร</p>	<p>WT</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>W_{๑,๒}T_๑ - พัฒนาส่งเสริมองค์ความรู้ให้เกษตรกรเพื่อปรับเปลี่ยนระบบการผลิต</p>

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด.....

๑. วิสัยทัศน์ (Vision)

“ .....

๒. พันธกิจ (Mission)

๒.๑.....

๒.๒.....

๒.๓.....

.....

๓. เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (Development Goals)

๓.๑.....

๓.๒.....

๓.๓.....

.....

๔. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา

๔.๑.....

๔.๒.....

๔.๓.....

.....

๕. ประเด็นการพัฒนด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนที่ ๑	
วัตถุประสงค์	๑. .... ๒. ....
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. .... ๒. ....
แนวทางการพัฒนา	๑. .... ๒. ....
โครงการสำคัญ	๑. .... ๒. ....

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒	
วัตถุประสงค์	๑. .... ๒. ....
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. .... ๒. ....
แนวทางการพัฒนา	๑. .... ๒. ....
โครงการสำคัญ	๑. .... ๒. ....

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓	
วัตถุประสงค์	๑. .... ๒. ....
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. .... ๒. ....
แนวทางการพัฒนา	๑. .... ๒. ....
โครงการสำคัญ	๑. .... ๒. ....

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔	
วัตถุประสงค์	๑. .... ๒. ....
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. .... ๒. ....
แนวทางการพัฒนา	๑. .... ๒. ....
โครงการสำคัญ	๑. .... ๒. ....

๖. แผนที่แสดงความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ..... (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) กับแผน ๓ ระดับ

แผนระดับ ๑	ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เป้าหมาย : ประเด็นพัฒนาหลัก : ประเด็นพัฒนาย่อย :	ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ด้าน ..... เป้าหมาย : ประเด็นพัฒนาหลัก : ประเด็นพัฒนาย่อย :	ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ด้าน ..... เป้าหมาย : ประเด็นพัฒนาหลัก : ประเด็นพัฒนาย่อย :
------------	---	---	---

แผนระดับ ๒	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. .... ประเด็น : เป้าหมายประเด็น : แผนย่อยของแผนแม่บท : เป้าหมายแผนย่อย :	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ..	นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ....
------------	---	---	--

แผนระดับ ๓	เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค พ.ศ. .... “ ..... ” ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ..... ยุทธศาสตร์ที่ .. :	แผนพัฒนาจังหวัด ..... “ ..... ” ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ..... ประเด็นการพัฒนาที่ .. :	แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี พ.ศ. .... “ ..... ” ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ..... ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : ..... ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ :	แผนปฏิบัติการด้าน .....
------------	---	---	--	-------------------------

สาระสำคัญแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ..... “ ..... ”	ตัวชี้วัดตามประเด็นการพัฒนา		ค่าเป้าหมาย (หน่วยนับ)	
		ประเด็นการพัฒนาที่ ๑			
		๑. (ชื่อตัวชี้วัด)			
		๒. (ชื่อตัวชี้วัด)			
ประเด็นการพัฒนาที่ ๒					
๑. (ชื่อตัวชี้วัด)					
๒. (ชื่อตัวชี้วัด)					

ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	๑.	๒.	๓.	๔. ....
--	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------

โครงการสำคัญ	๑. .... ๒. .... ๓.			
--------------	-------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	-------------------------------

๗. ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕)

เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด : “.....”

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					รวม ๕ ปี
		พ.ศ. ๒๕๗๑	พ.ศ. ๒๕๗๒	พ.ศ. ๒๕๗๓	พ.ศ. ๒๕๗๔	พ.ศ. ๒๕๗๕	
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑	๑ ..... (พร้อมระบุหน่วยนับ)						
	๒ ..... (พร้อมระบุหน่วยนับ)						
	๓ ..... (พร้อมระบุหน่วยนับ)						
ประเด็นการพัฒนาที่ ๒	๑ ..... (พร้อมระบุหน่วยนับ)						
	๒ ..... (พร้อมระบุหน่วยนับ)						
	๓ ..... (พร้อมระบุหน่วยนับ)						
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓	.....						
	.....						
	.....						
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔	.....						
	.....						
	.....						

๘. แบบฟอร์มสรุปโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) (แบบ กษ.๑)

(หน่วย : บาท)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑	งบประมาณ (บาท)					รวม ๕ ปี
	พ.ศ. ๒๕๗๑	พ.ศ. ๒๕๗๒	พ.ศ. ๒๕๗๓	พ.ศ. ๒๕๗๔	พ.ศ. ๒๕๗๕	
งบประมาณปกติ						
งบประมาณจังหวัด						
งบประมาณกลุ่มจังหวัด						
งบประมาณอื่น ๆ						
รวม						
ประเด็นการพัฒนาที่ ๒						
งบประมาณปกติ						
งบประมาณจังหวัด						
งบประมาณกลุ่มจังหวัด						
งบประมาณอื่น ๆ						
รวม						
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓						
งบประมาณปกติ						
งบประมาณจังหวัด						
งบประมาณกลุ่มจังหวัด						
งบประมาณอื่น ๆ						
รวม						
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔						
งบประมาณปกติ						
งบประมาณจังหวัด						
งบประมาณกลุ่มจังหวัด						
งบประมาณอื่น ๆ						
รวม						
รวม ๔ ประเด็นการพัฒนา						

๘.๑ บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ..... (พ.ศ. ....)

ปีงบประมาณ พ.ศ. .... (ต่อ)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : .....

(หน่วย : บาท)

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)					รวม ๕ ปี	หน่วยงาน	
			พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕		หลัก	ร่วม
	แนวทางการพัฒนาที่ ๑	(ดูคำอธิบาย)							(ดูคำอธิบาย)	
๑	โครงการ.....	งบปกติ							กษจ.	
๒	โครงการ.....	งบจังหวัด							กษจ.	
๓	โครงการ.....	งบกลุ่มจังหวัด							กษจ.	
	รวม									
๔	โครงการ.....	งบอื่น ๆ (งบเอกชน)							ปมจ.	
๕	โครงการ.....	งบปกติ							ปมจ.	
	รวม									
	รวมแนวทางการพัฒนาที่ ๑									
	แนวทางการพัฒนาที่ ๒									
๑	โครงการ.....	งบปกติ							กษจ.	
๒	โครงการ.....	งบปกติ							กษจ.	
	รวม									
๔	โครงการ.....	งบปกติ							ปมจ.	
๕	โครงการ.....	งบกลุ่มจังหวัด							ปมจ.	
	รวม									
	รวมแนวทางการพัฒนาที่ ๒									
	แนวทางการพัฒนาที่ ๓									
๑	โครงการ.....	งบอื่น ๆ (กองทุน)							กษจ.	
๒	โครงการ.....	งบอื่น ๆ (เอกชน)							กษจ.	
๓	โครงการ.....	งบอื่น ๆ (เงินกู้)							กษจ.	
	รวม									
	รวมแนวทางการพัฒนาที่ ๓									
	รวมทั้งหมด									

หมายเหตุ : 1. จำนวนงบประมาณดำเนินการระบุหน่วยไว้เป็น *บาท* และใส่เฉพาะตัวเลขไม่ต้องใส่จุดทศนิยมไม่ต้องใส่คำว่าบาท ตัวอย่างที่ถูกต้อง คือ 2,300,000

2. จัดส่งสรุปโครงการตามแบบฟอร์ม 8 และ 8.1 ดังกล่าวในรูปแบบ File Word หรือ File Excel ให้สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ ทาง E-mail : bpsp_paco@opsmoac.go.th

คำอธิบายความหมายคอลัมน์ “แหล่งงบประมาณ” โดยต้องระบุหัวข้อ ดังนี้

แหล่งงบประมาณ
งบปกติ
งบจังหวัด
งบกลุ่มจังหวัด
งบอื่น ๆ (ให้ระบุชื่อแหล่งงบประมาณ เช่น เอกชน กองทุน เงินกู้)

คำอธิบายความหมายคอลัมน์ “หน่วยดำเนินการ” เพิ่มเติมตามพื้นที่หน่วยงานของท่าน

คำย่อ	หน่วยงาน
กษ.	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด
กษจ.	สำนักงานเกษตรจังหวัด
ปม.	สำนักงานประมงจังหวัด
ปศ.	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
สปก.	สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัด
สวพ. [no.]	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ [no]
สตส.	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด
พต	สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด
สชป [no]	สำนักงานชลประทานที่ [no]
ชป	โครงการชลประทานจังหวัด
กยท	การยางแห่งประเทศไทยจังหวัด
ศวพ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัด
สกก	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด
ศมข.[จังหวัด]	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวจังหวัด [...]
ศวข. [จังหวัด]	ศูนย์วิจัยข้าวจังหวัด [...]
ศมม. [จังหวัด]	ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ [จังหวัด]
สมข. [no]	สำนักงานหม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เขต [no]
....	
....	
....	
....	
....	

ส่วนที่ ๕

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea) ของโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : .....

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	ควรเป็นชื่อที่กระชับ ชัดเจน สื่อถึงสาระสำคัญของโครงการ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ หรือกิจกรรมหลัก หลีกเลี่ยงถ้อยคำกำกวม และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ
๒. ชื่อแผนงาน	ระบุว่าจะอยู่แผนงานใด
๓. แนวทางการพัฒนา	ระบุว่าโครงการอยู่ภายใต้แนวทางการพัฒนาใด
๔. หลักการและเหตุผล	อธิบายที่มา ความจำเป็น สภาพปัญหา หรือศักยภาพของพื้นที่ โดยอ้างอิงข้อมูลเชิงประจักษ์ สถิติ ผลการศึกษา หรือข้อเสนอจากเวทีประชาคม เพื่อแสดงเหตุผลความจำเป็นในการดำเนินโครงการ และเชื่อมโยงกับนโยบายที่เกี่ยวข้อง
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง สามารถวัดผลได้ และสอดคล้องกับปัญหาและเป้าหมายการพัฒนา โดยใช้ถ้อยคำที่สะท้อนผลสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้น
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	กำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณและ/หรือเชิงคุณภาพที่สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม พร้อมระบุค่าเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ระบุขอบเขตพื้นที่ดำเนินการอย่างชัดเจน เช่น ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน
๘. กิจกรรมหลัก	กำหนดกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับวัตถุประสงค์ และสามารถนำไปสู่ผลผลิตและผลลัพธ์ที่กำหนด
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ระบุวงเงินที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม ระบุหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโดยตรง ระบุหน่วยงานสนับสนุนหรือภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทในการดำเนินงาน
๗.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ระบุวงเงินที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม ระบุหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโดยตรง ระบุหน่วยงานสนับสนุนหรือภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทในการดำเนินงาน
๙. หน่วยดำเนินงาน	ระบุหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบภาพรวมของโครงการ
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	กำหนดช่วงระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน
๑๑. งบประมาณ	ระบุงบประมาณรวมของโครงการ
๑๒. ผลผลิต (Output)	ระบุผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรม เช่น จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรม พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา หรือเอกสาร/องค์ความรู้ที่จัดทำแล้วเสร็จ
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ระบุการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลังการดำเนินโครงการ เช่น รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้น ประสิทธิภาพการผลิตดีขึ้น หรือเกิดความเข้มแข็งของกลุ่ม/ชุมชน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : .....

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	ควรเป็นชื่อที่กระชับ ชัดเจน สื่อถึงสาระสำคัญของโครงการ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ หรือกิจกรรมหลัก หลีกเลี่ยงถ้อยคำกำกวม และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่ คาดว่าจะได้รับ
๒. ชื่อแผนงาน	ระบุว่ายู่แผนงานใด
๓. แนวทางการพัฒนา	ระบุว่าโครงการอยู่ภายใต้แนวทางการพัฒนาใด
๔. หลักการและเหตุผล	อธิบายที่มา ความจำเป็น สภาพปัญหา หรือศักยภาพของพื้นที่ โดยอ้างอิงข้อมูลเชิงประจักษ์ สถิติ ผลการศึกษา หรือข้อเสนอจากเวทีประชาคม เพื่อแสดงเหตุผลความจำเป็นในการดำเนิน โครงการ และเชื่อมโยงกับนโยบายที่เกี่ยวข้อง
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง สามารถวัดผลได้ และสอดคล้องกับปัญหาและ เป้าหมายการพัฒนา โดยใช้ถ้อยคำที่สะท้อนผลสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้น
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	กำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณและ/หรือเชิงคุณภาพที่สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้อย่างเป็น รูปธรรม พร้อมระบุค่าเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และมีความเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติ
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ระบุขอบเขตพื้นที่ดำเนินการอย่างชัดเจน เช่น ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน
๘. กิจกรรมหลัก	กำหนดกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับวัตถุประสงค์ และสามารถนำไปสู่ผลผลิตและ ผลลัพธ์ที่กำหนด
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ระบุวงเงินที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม ระบุหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโดยตรง ระบุหน่วยงานสนับสนุนหรือภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทในการดำเนินงาน
๗.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ระบุวงเงินที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม ระบุหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโดยตรง ระบุหน่วยงานสนับสนุนหรือภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทในการดำเนินงาน
๙. หน่วยดำเนินงาน	ระบุหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบภาพรวมของโครงการ
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	กำหนดช่วงระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน
๑๑. งบประมาณ	ระบุงบประมาณรวมของโครงการ
๑๒. ผลผลิต (Output)	ระบุผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรม เช่น จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรม พื้นที่ที่ ได้รับการพัฒนา หรือเอกสาร/องค์ความรู้ที่จัดทำแล้วเสร็จ
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ระบุการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลังการดำเนินโครงการ เช่น รายได้เกษตรกร เพิ่มขึ้น ประสิทธิภาพการผลิตดีขึ้น หรือเกิดความเข้มแข็งของกลุ่ม/ชุมชน

ประเด็นการพัฒนาที่ ..... : .....

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	ควรเป็นชื่อที่กระชับ ชัดเจน สื่อถึงสาระสำคัญของโครงการ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ หรือกิจกรรมหลัก หลีกเลี่ยงถ้อยคำกำกวม และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่ คาดว่าจะได้รับ
๒. ชื่อแผนงาน	ระบุว่ายู่แผนงานใด
๓. แนวทางการพัฒนา	ระบุว่าโครงการอยู่ภายใต้แนวทางการพัฒนาใด
๔. หลักการและเหตุผล	อธิบายที่มา ความจำเป็น สภาพปัญหา หรือศักยภาพของพื้นที่ โดยอ้างอิงข้อมูลเชิงประจักษ์ สถิติ ผลการศึกษา หรือข้อเสนอจากเวทีประชาคม เพื่อแสดงเหตุผลความจำเป็นในการดำเนิน โครงการ และเชื่อมโยงกับนโยบายที่เกี่ยวข้อง
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง สามารถวัดผลได้ และสอดคล้องกับปัญหาและ เป้าหมายการพัฒนา โดยใช้ถ้อยคำที่สะท้อนผลสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้น
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	กำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณและ/หรือเชิงคุณภาพที่สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้อย่างเป็น รูปธรรม พร้อมระบุค่าเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และมีความเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติ
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ระบุขอบเขตพื้นที่ดำเนินการอย่างชัดเจน เช่น ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน
๘. กิจกรรมหลัก	กำหนดกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับวัตถุประสงค์ และสามารถนำไปสู่ผลผลิตและ ผลลัพธ์ที่กำหนด
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ระบุวงเงินที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม ระบุหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโดยตรง ระบุหน่วยงานสนับสนุนหรือภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทในการดำเนินงาน
๗.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ระบุวงเงินที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม ระบุหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโดยตรง ระบุหน่วยงานสนับสนุนหรือภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทในการดำเนินงาน
๙. หน่วยดำเนินงาน	ระบุหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบภาพรวมของโครงการ
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	กำหนดช่วงระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน
๑๑. งบประมาณ	ระบุงบประมาณรวมของโครงการ
๑๒. ผลผลิต (Output)	ระบุผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรม เช่น จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรม พื้นที่ที่ ได้รับการพัฒนา หรือเอกสาร/องค์ความรู้ที่จัดทำแล้วเสร็จ
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ระบุการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลังการดำเนินโครงการ เช่น รายได้เกษตรกร เพิ่มขึ้น ประสิทธิภาพการผลิตดีขึ้น หรือเกิดความเข้มแข็งของกลุ่ม/ชุมชน

ภาคผนวก

(ของจังหวัด)

๑. รูปภาพกิจกรรมในขั้นตอนต่าง ๆ (หากมี) เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น
๒. คำสั่งคณะอนุกรรมการ/คณะกรรมการ/คณะทำงานที่เกี่ยวข้อง
๓. อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง